UNIVERSITETET I BERGEN

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 82/16
Møtedato: 01.11.2016

FORSLAG OM Å KNYTTE DET JURIDISKE FAKULTET TIL BYENS SØNN LUDVIG HOLBERG

I. Innledning

Dekanatet foreslår å introdusere «Ludvig Holberg School of Law" som tilleggsnavn på Det juridiske fakultet ved Universitet i Bergen.
Internasjonalt er det tradisjon for å knytte juridiske læresteder til historiske personer. Dette er egnet til å styrke omdømme og varemerket til lærestedet.
Professor Søren Koch er bedt av dekanatet om å foreta en vurdering av dette forslaget fra et historisk perspektiv. Professor Koch uttaler i sin uttalelse at ««Ludvig Holberg School of Law» et utmerket valg for et tilleggsnavn på Det Juridiske Fakultet ved Universitet i Bergen».

Dekanatet er av den oppfatning at en slik tilknytning til Holberg vil kunne være egnet til å styrke markedsføringen av vårt fakultet. Vi har ingen forskningsbasert/empirisk undersøkelse å bygge på i denne sammenheng, men vi tror altså at dette kan styrke oss eksternt.

Undertittelen er tenkt brukt i sammenheng med det engelske navnet.

På norsk vil fortsatt beholde følgende navn: Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen.
På engelsk vil fakultetets navn bli: The University of Bergen - Ludvig Holberg School of Law.

Navneforslaget må godkjennes av Universitetsstyret.

II. Forslag til vedtak

Dekan og fakultetsdirektør vil invitere fakultetsstyret til å gjøre slikt

Vedtak:

Det juridiske fakultet gir følgende navn på engelsk:
The University of Bergen - Ludvig Holberg School of Law

Asbjørn Strandbakken
Dekan

Øystein L. Iversen
Fakultetsdirektør

Vedlegg:
Brev av 17.10.2016 fra professor Søren Koch.

Sören Koch
Professor ved juridisk fakultet i Bergen

17.10.2016

Til dekanatet

v/ fakultetsdirektør Øystein Iversen

Angående dekanatets ønske om å knytte fakultetet til byens sønn Ludvig Holberg

Dekanatet vurderer å foreslå å introdusere «Ludvig Holberg School of Law" som tilleggsnavn på Det juridiske fakultet ved Universitet i Bergen.

Dekanen og fakultetsdirektøren ba meg om en kort utredning fra et historisk perspektiv.

Det er liten tvil om at Ludvig Holberg er en av byens mest kjente «sønner». Bergenseren Holberg er kjent som historisk person og forfatter hos et bredt nordisk og i noe mer begrenset grad også hos et internasjonalt publikum. Denne populariteten skyldes likevel først og fremst hans skjønnlitterære produksjon. Mindre kjent er Holbergs sentrale rolle ved etableringen av den dansk-norske rettsvitenskapen. Hans «Introduction til Naturens og Folkerettens Kundskab» var den første juridiske læreboken publisert på riksspråk. Boken har til og med blitt betegnet som startpunkt for en selvstendig dansk-norsk rettsvitenskap (Björne, Sunde, Koch).

Naturrett dannet fundamentet for utviklingen av en moderne, sekulær og felleseuropeisk rettsorden og var samtidig utgangspunkt for rettsteoretiske og ideologiske debatter om rettens innhold og funksjon. Det materielle innholdet til selve naturretten varierte likevel avhengig av forfatternes ideologiske ståsted og den konkrete konteksten den var rettet mot. Holbergs naturrett er ikke noe unntak. Nyere forskning har vist at Holberg foretok en del modifikasjoner i forhold til bokens utenlandske inspirasjonskilder (Pufendorf, Thomasius, Grotius), noe som bidro til at hans naturrett var særlig tilpasset den dansk-norske

virkeligheten. Han var både en kunnskapsformidler og en avgjørende drivkraft bak implementering av et nytt rasjonalistisk vitenskapsideal og vitenskapsspråk.

Ikke minst de mange henvisninger til dansk og norsk lovgivning medførte at mange jurister brukte Holbergs lærebok som en slags juridisk håndbok. Med dette bidro Holberg på en unik måte til å skape et felles terminologisk og rettsteoretisk fundament for praktiserende jurister i Danmark-Norge. Holbergs lærebok fikk enda mer betydning for jusutdanningen etter at eksamensforordning av 1736 gjorde naturrett til en obligatorisk del av pensum. Frem til midten av det 18. århundre var Holbergs lærebok den eneste tilgjengelige kilden for å oppnå grunnleggende kunnskap om naturrett for alle som ikke kunne lese latin.

Selv om Holberg ikke ble ansett som en original juridisk tenker hverken av sine samtidige eller senere rettsvitenskapsmenn i Norden, ble hans måte å sammenligne dansk-norsk rett og naturrett en slags prototype for nesten alle juridiske lærebøker på 1700-tallet.

Likevel har det blitt reist tvil om Holberg var jurist. I sin autobiografi hevdet han at «*jeg kan nesten betegnes som jurist*». Etter min mening må dette utsagn tolkes ut fra dens litterære og historiske kontekst. For det første er beskjedenhets-topos meget typisk for den litterære sjangeren som Holberg bruker her. Dessuten fantes det ingen formalisert jusutdanning eller en obligatorisk juridisk eksamen da Holberg var student fra 1702-1709 (obligatorisk eksamen ble først innført med eksamensforordning av 1736). Et studium ved det juridiske fakultet var derfor ikke en forutsetning for juridisk virksomhet. At han søkte kongen om en professorstilling i natur- og folkerett er snarere et belegg for at han følte seg kompetent nok til å undervise studenter i et av jussens mest sentrale fag på den tiden. Samtidig betegner han andre naturrettsforfattere som Grotius, Pufendorf og Thomasius som jurister. Dette tyder på at hans jurist-begrep er videre enn nåtidens strikt profesjonsbundne definisjon. Videre var Holberg assessor ved tamperetten i København. Denne domstolen avgjorde rettssaker relatert til universitetets medlemmer. Holbergs vota avgitt i denne domstolen viser at han ikke bare var en lærd jurist, men samtidig praktiserte juss i samsvar med datidens juridiske metode. På bakgrunn av alt dette er det, etter min mening, lite relevant at det finnes en akademisk debatt om Holberg var jurist eller ikke.

Avgjørende er snarere at Ludvig Holberg var et slags universalgeni som forsto sin tids behov for utdannede jurister som kunne praktisere sin virksomhet i samsvar med både loven og verdigrunnlaget til den dansk-norske rettskulturen. Hans virksomhet er preget av en bevissthet om rettens historiske forankring og om at det finnes kulturelle særtrekk, samtidig som han

viser at han er åpen for internasjonale impulser og pragmatiske løsninger. Siden dette vil være sentrale verdier også for dagens og tilsynelatende også for kommende generasjoner av jurister i Norge, er «Ludvig Holberg School of Law» et utmerket valg for et tilleggsnavn på Det Juridiske Fakultet ved Universitet i Bergen.

Søren Koch

Professor